

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Rodoljub Šabić i Milena Vasić, na sednici održanoj 27. 3. 2025. godine, većinom glasova, donosi

ODLUKU

Tekstom „Na korak smo od katastrofe”, objavljenim 20. novembra 2024. godine, dnevni list “Večernje novosti” **nije prekršio Kodeks novinara i novinarki Srbije.**

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Zlatko Čobović, član Komisije za žalbe, podneo je žalbu zbog teksta koji je na naslovnoj strani lista najavljen pod naslovom „Trebaju nam skloništa za million i po ljudi”, a kojim su, po njegovoj oceni, prekršene odredbe Kodeksa koje se odnose na to da novinari svoju odgovornost javnosti ne smeju da podrede interesima drugih, posebno ne interesima državnih organa, da ne smeju da podstiču strahove, niti da slepo veruju izvoru, koji može da sledi svoje interese i prilagođavaju iskaze tim interesima. U tekstu je citirano izlaganje predsednika Srbije Aleksandra Vučića, 20. novembra 2024. godine, čiji delovi glase: „Na devetom smo od deset stepenika do totalne katastrofe.....”Srbija je u ovom trenutku za sukob ovakvih razmera potpuno nespremna, trenutno u skloništim ima mesta za 257.000 ljudi...”, ...”moramo ponovo da počnemo da obnavljamo infrastrukturu kako bismo imali skloništa u koja možemo da smestimo milion i po ljudi”... Podnosilac žalbe je naveo da medij ne sme stavove političara bezrezervno da prenosi kao apsolutnu istinu, te da je list, bez napomene, ograde ili rezerve, preneo delove izjave Aleksandra Vučića, kojima on svesno i ciljano podstiče strah i širi psihozu straha, što nije u skladu sa Kodeksom novinara Srbije.

Redakcija “Večernjih novosti” nije Komisiji dostavila odgovor na žalbu, ali je objavila tekst pod naslovom “Umesto odgovora Savetu za štampu” u kojem je Savet za štampu, između ostalog, označen kao “privatni kružok”, koji se predstavljao “kao moralni mač novinarske Srbije koji žudi za direktivnim novinarstvom” i “informaciju bi da ubije interpretacijom”.

Članovi Komisije za žalbe ocenili su da žalba otvara važno pitanje o tome koje su granice između obaveze medija da obavesti javnost o onome o čemu govore javni funkcioneri i državni zvaničnici i odgovornosti medija za prenošenje tih izjava. Nesumnjivo postoji interes javnosti da zna šta je izjavio predsednik Republike, a postoje i obaveze koje mediji imaju - da izveste objektivno, tačno i profesionalno, da poštuju zakone i Kodeks.

Istina je, međutim, i da ove obaveze ne podrazumevaju da se doslovno prenosi svaka izjava predsednika Republike, naročito ako su izjave sporne u toj meri da bi njihovo prenošenje bilo suprotno Kodeksu. Ipak, odluka da se ova izjava prenese, kao i način na koji je prenet, u domenu su uređivačke politike medija, kojom Savet za štampu nije nadležan da se bavi.

Komisija veruje da je neophodno restriktivno posmatrati odgovornost novinara za prenošenje izjava državnih zvaničnika, jer u takvim slučajevima preteže interes javnosti da zna šta je javni funkcioner izjavio. Naročito treba imati u vidu značaj doslednog prenošenja za dokumentovanje političkih izjava. Novinari, zato ne smeju biti kažnjeni kada objavljuju te izjave u celini.

Komisija ukazuje i na to da nisu jedino “Večernje novosti” prenele tvrdnje predsednika Vučića, uradili su to i brojni drugi mediji i ne postoji opravdan razlog zašto bi se Komisija bavila samo ovim tekstom. Time se šalje pogrešna slika da Savet za štampu selektivno postupa u odnosu na pojedine medije, što su u svom javnom odgovoru i istakle “Večernje novosti”.

Članovi Komisije su ocenili i da je taj “odgovor” redakcije uvredljiv i omalovažavajući i u odnosu na podnosioca žalbe i na ceo Savet za štampu.

Za odluku da Kodeks novinara i novinarki Srbije nije prekršen glasalo je osam članova Komisije, dok je jedna članica bila protiv, ocenjujući da su prekršene sve odredbe Kodeksa navedene u žalbi.

Beograd, 27. 3. 2025.

Predsedavajuća

Milena Vasić